

keresztősegi iroda:
ASSÓ, Színház-utca 95. sz.
lap szellemi részét illető minden
közlemény intézendő,
atok vissza nem adatnak.

KIADÓHIVATAL:
KÖNYVNYOMDÁJA, BRASSÓBAN
színház-utca 95. sz. alatt,
az előfizetési pénzek s hirdetések
bérmentesen küldendők.

BRASSÓ

ELŐFIZETESI ÁR:
helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.
HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorát 4 kr. (1—10 sor
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés helyeg
díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-
seknel kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Janus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein
ogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

46. szám.

BRASSO, Kedd, április 21-én.

I-ső évfolyam 1885.

Brassó, 1885. április 20.

A Romániával kötött kereskedelmi szerződés a jövő évben lejár. A román kormány már fel is mondotta a szerződést; ha meg nem előz minket, felmondotta volna a magyar kormány is.

A szerződés, úgy, a mint jelenleg fennáll, az osztrák-magyar monarchiának nincs előnyére, sőt Magyarországnak határozott hátrányára van.

Ezen változtatni kell. Odaát Romániában megfordítva tekintik a dolgot, ők e szerződést magukra nézve tartják sérelmesnek és ennek különösen azon intézkedéseit, melyek az állategészségügyi törvénybe is ütköznek.

Ilyen például a kormányunk által oly gyakran elrendelt határzár, melynek tartama alatt semmi nyerstermék, sem kérődző állat Romániából be nem hozható; de még sérelmesebb reájok nézve az ugyan az 1880. évi XXVI. törv.-cikken alapuló intézkedés, hogy Romániából szarvasmarha egyáltalában be nem bocsáttatik.

E kérdéssel csak multkor foglalkoztunk, de még visszatérünk reá.

Tény az, hogy az 1876. évi XIX. t.-cz., azaz a Romániával kötött kereskedelmi egyezmény sem minket, sem Romániát ki nem elégíti.

Az ennek alapján megállapított vámtarifa csaknem minden tételében sérelmes; csak legutóbbi időben, a lefolyt évben sikerült előnyünkre bizonyos kedvezményeket kieszközölni.

A jövő évben tehát a kereskedelmi egyezmény meg lesz ujitva. Kétség sem forog fenn az iránt, hogy az eddiginél helyesebb, biztosabb alapon.

Erre enged következtetni földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, gróf Széshenyi Pál azon intézkedése, hogy a vezetése alatt álló külkereskedelmi osztályt az ügy beható tanulmányozásával megbizta.

Erre enged következtetni azon eléggé nem helyeselhető intézkedés, hogy a miniszter felhivta az összes ipar- és kereskedelmi kamarákat véleményadásra, sőt még fontosabb azon leirat, melyben a miniszter a határszéli törvényhatóságok által felhivja az egyes községeket: adják meg a szükséges információkat ez ügyben s nyilvánítsák indokolt kívánságai-

kat és nézeteiket. (A leiratot és a kérdőpontokat lapunk más helyén találja a t. olvasó. Szerk.) Ez a legfontosabb intézkedés, ez egyszersmind új eljárás. — A miniszter ur szakítani látszik azon régi rossz politikával, hogy mindent a viszonyokat nem ismerő szoba-theória alapján kell végezni.

S ez helyes; ez az egyedüli mód arra, hogy az intéző körök alapos és biztos információt szerezzenek. A kereskedelmi kamarák el fogják mondani véleményeiket, ők ismerik is a helyzetet, de távolról sem úgy, mint maguk a közvetlenül érdekelt felek. S ha tér nyitattik ezeknek is sérelmeiket és óhajaikat előadni, eleje van véve az örökös panaszoknak is.

Üdvözlünk kell e leiratot, mely már az érdekelt községek kezei között van. Ezek-től van most függővé téve a siker.

Maga a törvényhatóság és speczialiter Brassó megye elő fogja terjeszteni a miniszternek általános nézeteit, meg fogja ismertetni a minisztert a helyzettel és viszonyokkal, de részletekbe, minők a községektől kívántatnak, nem bocsátkozhat.

A községek hivatása lesz most a legapróbb részleteket is feltárni, nekik áll első sorban érdekükben. Ne hamarkodják el a dolgot, június végeig elég idő van még tanulmányozásra, tárgyalják az ügyet az érdekelt felekkel, az lesz a legbiztosabb mód.

Brassó megyének két leginkább érdekelt csoportja van: az egyik maga Brassó városa. Ez a legélénkebb kereskedelmi pont, ez áll a legnagyobb összeköttetésben Romániával, ez irányadó négy megye iparára és kereskedelmére nézve is.

Ettől függ tehát legtöbb. S mi elvárjuk a városi tanácstól és első sorban a város polgármesterétől, hogy a viszonyok teljesen hí kését fogják feltárni. Brassó városának nem szabad a kérdések lakonikus feleleteire szorítkozni, kötelessége külön véleményt nyilvánítani, még pedig a tapasztalatok alapján.

Ezt elvárjuk a t. tanácstól s reméljük, nem is csalatkozunk.

A másik csoport a hétfalusi. Ott nem az iparviszonyok, sem a kereskedelmiek, hanem az állatforgalom, az állattenyésztés a domináló.

Csoportosuljanak tehát a községek élükön

a járási szolgabíróval, állapítsák meg a szükségeseket s juttassák azt a miniszterhez.

Most az ideje, hogy szóljunk. Fel vagyunk híva arra. Ha nem ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat, — hosszú ideig nem lesz többé alkalom erre.

—y.

Angyelic patriarcha és a szláv millenium. Angyelic szerb patriarcha, mint az újvidéki „Nase Doba” írja, a karlóczyi metropolitának alárendelt összes püspökhöz pásztorlevelet intézett, melyben Cyrill és Metód emlékének megünnepléséről ezeket mondja: „Ez ünnepély elrendelése nem tartozik az egyes püspökökre, hanem a zsinatra. Oroszországban a Metód ünnepét nem a püspökök rendelték el, hanem az orosz zsinat, de ennek határozata más országok zsinataira nézve nem kötelező. Különben az 1799. július 16-iki deklaratorium, mely egyedül érvényes a magyar korona területén élő szerbekre nézve, felsorolja mindazon napokat, melyek egyházi ünnepeknek tekintendők.” A metropolita ezekhez képest azt tanácsolja a püspököknek, hogy a görög-keleti szerb egyházakban ne tartsanak Metód-ünnepet.

Megyei ügyek.

A romániai vámszerződés.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszter ápr. 5-iki kelettel 379. eln. szám alatt következő rendkívül fontos körlevelet intézte a határszéli megyékhez:

A Romániával 1875. évi június hó 22-én kötött és az 1876. évi XIX. t.-cz.-be iktatott kereskedelmi egyezmény esetleges megújíthatása céljából a kellő anyagot minél előbb összegyűjteni kívánom. Erre nézve mindenek előtt szükségesnek tartom, hogy az országnak Romániával fentartott üzletviszonyaira nézve általában az érdekelt üzleti körök tapasztalatairól részletes tudomást szerezzek, másfelől pedig a határforgalmi viszonyok tekintetében a Romániával határos vidékek érdekelt lakóinak minden indokolt óhajtasáról kellő értesülést nyerjek. Ez okból az üzleti érdekek feltüntetése végett a kereskedelmi és iparkamarák segédkezésével az ország minden vidékéről valamennyi érdekelt vállalat, iparos és kereskedő részéről bekívántam a szükséges adatokat.

A Romániával közvetlen határos vidékek külön óhajainak kitudása végett pedig az említett vidékek községeit kívánom meghallgatni, melyeknek a Romániával kötött egyezmény közel 9 évi fennállása alatt módjukban volt tapasztalatokat szerezni arra, hogy ez egyezmény különösen a határforgalomra vonatkozó ha-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Az ember jövője.

Irtá Radányi József.

Különös természete, mondhatni alapösztöne az emberi léleknek, miszerint nemcsak nagy előszeretettel törekszik az érzékeit érintő összes világjelentéseket megmagyarázni, a dolgok okát kikémleni, hanem még inkább óhajítja a tőle messze eső s csaknem elérhetlen dolgok kifizetését, erősebb vágygyal ragaszkodik minden olyanhoz, mi titokteljes homályos és ábrándos.

Némelyek a lélek ezen sajátágában egy bizonyos felsőbb, vagyis mennyei eredetet látnak, mások ellenben egy olyan kör-tünetet, mely már a hajdan-korban vastag babonára és előítéletre vezetett, mint ezt például az astrologiai (azon tudomány, mely a csillagokból jóslni tanított) bizonyítja. De ezen utóbbi nézet alig helyes, mert ha beteges tünet rejlenék benne, azt az ész vagy már régen, vagy legalább a felvilágosodott jelenkorban bizonyára kigyógyulta volna. Már pedig ellenkezőleg azt tapasztaljuk, hogy hirneves tudósok napjainkban is ép oly érdeklődéssel foglalkoznak az emberiség, valamint a föld és a többi égi testek jövőjével; mely körülmény tehát inkább az előbbi nézet helyességére mutat, mint a másodikké.

vakmerőségre következtetni abból, ha az ember az előtte fekvő tények okát kimagyarázni törekszik, úgy nem lehet abból sem, ha tapasztalatai nyomán, égi eredetű szellemének erejével, a jövő titkait fedő fátyolt kíváncsian föllebbenteni megkísérti. Ez azonban egyedül az összes szerves élet multját és jelenét átkaroló tágkörű tanulmányozás által léven elérhető, nézzünk utána, minő eredményekre vezetett e téren eddigelé a tudományos kutatás, miből azután nem lesz nehéz levonni a további következtetéseket.

A rétegzetes lerakódások földtani beosztása főleg a szerves maradványokra van alapítva. Az ülepzeti viszonyok és kőületek kalauzolja legbiztosabban a geológust a rétegzetes kőzetépítvénynek számtalan darabokra tört szövevényes romjain keresztül, s engedik bepillantani a földtörténet rendkívül hosszú multjába. Három nagy tereméskorszak vonult el már felettünk, számos lépcsőzetekre (al-szakaszokra) oszló képződményeivel (formatio); háromszor változtatta meg öltönyt a szerves világ csaknem teljesen s legalább is százszor részletesen. Növények és állatok számtalan nemzedékei tűntek fel és enyésztek el ismét; egyik kimuló teremtes hamvából mindannyiszor megváltozva és megifjulva emelkedett ki egy más újabbik, míg végre az ember megjelenésével a mai befejezés elértett.

Az e közben leérett időt években vagy évez-

redekben csak közelítőleg is kiszámítani természetesen lehetetlen; de a ki elképzei, hogy a földkéreg nagy része, s közte a legtekintélyesebb hegységek néhány, vagy a víz lassan építő működése, vagy épen myriád picziny teremtmények munkálkodása által jött létre, az megfogja engedni, miszerint a földtan nézeteinket időszámítás tekintelében ép úgy kibővítette, mint azt a csillagászat tette a kosmikus tér- és időviszonyokra nézve. Az őslénytan e szerint azon viszonyokra vezet, hogy nemcsak egyes egyének, hanem egész fajok, nemek, családok, osztályok stb. bizonyos élettartamhoz vannak kötve, mely alatt gyermek-, ifju-, férfi- és aggkorukat ép úgy futják meg, mint az egyedek, s hogy ennél fogva életerejük lassu kimerülése után kénytelenül a megsemmisülés áldozataivá lesznek; s a mely faj vagy nem egyszer kihalt, az soha többé nem jelenik a szintéren. Ez volna a föld- és őslénytani kutatás egyik eredménye, a másik nem kevésbbé tanulságos.

Ugyanis már a szerves maradványok osztályozási kísérleteinél feltűnt, hogy a kihalt növények és állatok többnyire alsóbb helyet foglalnak el a rendszeres rangfokozatban, mint élő rokonaik, sőt hogy a legrégebb rétegzetekben a növény és állatvilág képviselőinek legmagasabb osztályai teljesen hiányoznak. Így a palaeolithikus, azaz legrégebb korszakban, csak sziklakenek, vagy cryptogom növények, u. m.

tározatainak egyes hiányait saját üzleti életükből merített adatokkal megvilágíthatják s a tárgyalásoknál figyelembe vétetni kívánt javaslataikat beható indokokkal támogathassák.

Felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy a határhoz körülbelül három mértföldig fekvő minden községhez általában és ezen felül még a törvényhatóság tapasztalatai szerint Romániával élénkebb forgalomban álló más községekhez is a mellékelt kérdőívet válaszadás végett juttassa el.

Tekintettel pedig arra az eshetőségre, hogy a kisebb községekben talán jegyző hiányában vagy más a törvényhatóság előtt ismeretes körülménynél fogva, a kérdőpontokra adandó válaszok megbízhatósága talán nem zár ki minden kételet, felhívom a törvényhatóságot, hogy oly községek kellő ellenőrzése az illető járás szolgabírájának kötelességévé tétessék.

A mellékelt kérdőívek az illető községeknek a lehető legrövidebb idő alatt megküldendők s az illető községek utasítandók, hogy válaszaikat közvetlenül és pedig legkésőbb f. é. június végeig a vezetésem alatt álló földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz (külkereskedelmi —X.— osztály) czimezve postára adják fel.

Egyszersmind felhívom a törvényhatóságot, hogy legkésőbb f. é. ápr. végeig terjeszsze fel hozzám azon községek jegyzékét, melyeknek a mondott kérdőívek megküldettek.

Habár így a Romániával esetleg megújítandó kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások alkalmával a közvetlenül érdekelt községek részéről érvenyesítendőknak vélt kívánságok s az egyes községek speciális viszonyai közvetlenül fognak tudomásomra hozatni, mind a mellett, ha a törvényhatóság ezeken felül még külön, talán általános szempontból némely részletek részletes felvilágosítását szükségesnek látná, avagy a jelenleg fennálló egyezmény fennállása alatt tapasztalt visszasságok orvoslását óhajtáná s így az egyezmény B. mellékletében a határforgalomra vonatkozó határozatoknak módosítását szükségesnek tartaná, szívesen fogom ebbeli felterjesztését is venni.

Meg lévén győződve, hogy a törvényhatóság is a Romániával való forgalmunk jelentőségét teljesen felfogja, nem kétlem, hogy a törvényhatóság egész erélylyel fog törekedni arra, hogy a kormány a szerződést illetőleg minden irányban kellően tájékoztassék s a határszállók összes kívánságai részletesen indokolva rendelkezésemre bocsáttassanak.

Tekintettel pedig arra, hogy a beérkező anyag kellő feldolgozása is még némi időt fog kívánni, arra hívom fel a törvényhatóságot, hogy beküldeni kívánt jelentését hasonlóképen f. é. jun. hó végeig terjeszsze fel hozzám. — A miniszter helyett: Mathlekovich.

Ezen rendkívül nagy jelentőségű leirathoz a benne jelzett kérdőívek is csatolva vannak. — A kérdőívek kérdései következők:

1. Romániának mely községeivel áll leginkább forgalomban?
2. Minő cikkeket visznek a községből Romániába?
3. Minő cikkeket hoznak Romániából?
4. Mennek-e a községből Romániába heti vagy országos vásárokat? — ha igen, mely román helységekre és minő cikkekekkel?
5. A községből hajtának-e Romániába állatokat

harasztok, gombák, mohok, moszatok stb. jelentek meg melyek a legelső helyet foglalják el az élőlények között.

Azután a triás- és jurakorban jöttek a phanogamok közül előbb az egyszikűek, milyenek a pálmák, a fűfélék, kákafélék meg a sások (gymnospermae és monocotylae), legutoljára pedig a növényvilág legmagasb fejlettségű fajai, ezek a kétszikűek (dicotylae).

Epen így az állatvilág a magasb szervezeti fokozatok sorrendjében tartá bevonulását; a legrégebb képződmények a legelsőbb fokú szervezeteket tartalmazták, milyenek az őslállatok (protozoák), zoophiták, puha testűek, izlábuak, stb. Ezek után következnek fokozatosan a gerincesek, u. m. a halak, hüllők, csuszó-mászók, madarak és az emlősök.

Ezen jelenségek felismerése előtt Cuvier-nek a föld-forradalmakról felállított elmélete vala általánosan elfogadva, mely forradalmak minden geológiai korszak végén a földet meglátogatták és az összes szerves lényeket megsemmisítették volna, elannyira hogy a reájok következő korszakokban mindannyiszor egészen új teremtményekkel kellett a földnek magát ismét beépítenie. A mai geológusok többsége azonban e nézetet elvetette, s helyébe egy új törvényt állított fel, az előrehaladó (progressiv) tökéletesedésről, mely szerint az organikus élet különféle nevei lassu sorrendben változtatják fel egymást.

(Folytatása következik.)

legeltetésre, avagy telelésre? ha igen, mely román vidékre, minő és mennyi állatokat?

6. Birnak-e, vagy tartanak-e bérben a község lakói Románia területén földeket s egyéb fekvőségeket? — ha igen, hol és mennyit?

7. Birnak-e vagy tartanak-e bérben Románia lakói a község határában földeket s egyéb fekvőségeket? — ha igen, hol és mennyit?

8. A községből mennek-e munkások Romániába mezei munkák végzésére? ha igen, visznek-e magukkal munkaállatokat, szerszámokat, gazdasági eszközöket?

9. Jönnek-e Romániából munkások a község határába mezei munkálatok teljesítésére? ha igen, hoznak-e magukkal munkaállatokat, szerszámokat, gazdasági eszközöket?

10. A községből visznek-e bizonyos tárgyakat Romániába a végből, hogy azok ott mesteremberek által kijavíttassanak s így kijavítva ismét a községbe visszakérüljenek? — ha igen, mely román helyekre és minő tárgyakat?

11. Romániából hoznak-e a községbe bizonyos tárgyakat a végből, hogy azok itt mesteremberek által kijavíttassanak és így kijavítva ismét Romániába kivittessenek? — ha igen, mely román községekből és minő tárgyakat?

12. A községből visznek-e bizonyos nyers árukat Romániába a végből, hogy azok ott kikészíttessenek s így kikészítve ismét a községbe visszakérüljenek (pl. búzát őrlésre, lent fonásra, nyers vásznat fehérítésre, vagy festésre stb.)? — ha igen, mely román községbe, micsoda cikket, mi célból?

13. Romániából hoznak-e a községbe bizonyos nyers árukat a végből, hogy azok itt kikészíttessenek s így kikészítve ismét Romániába kivittessenek (pl. búzát őrlésre, lent fonásra, nyers vásznat fehérítésre vagy festésre stb.)? — ha igen, mely román községből, minő cikkeket és mi célból?

14. Mily akadályok vagy nehézségek ismeretesek a községben a román községekkel való forgalomban?

K ü l f ö l d.

Háromcsászár-találkozás. A »Standard« berlini értesülése szerint ez évben is lesz háromcsászár találkozás, még pedig szeptemberben nem messze az orosz határtól, egy galicziai főúr kastélyában.

Angol-orosz háború. A »Daily News« írja: Gladstone kormányelnök nyilatkozatát, melyet 17-én az alsóházban tett, arra magyarázzák, hogy folyton meg van a kilátás arra, hogy Oroszországgal békés megegyezés jön létre. A »Standard« véleménye szerint, az angol kormány Oroszországgal szemben csakugyan minden vitás pont tekintetében engedett. Az új határvonal, ha nem is fog annyira délnek húzódni, mint az orosz kormány eredetileg javasolta, mégis megközelíti azt és csak Zulfikar marad Afganisztánhoz csatolva. — A »Times« írja: Az afgán határ kérdésre vonatkozó tárgyalások folyamán, a legutóbbi három vagy négy nap alatt semmi olyan sem fordult elő, a mi a közvélemény változását indokolhatná. Még ha az angol kormány kész volna arra is, hogy nemcsak Pensdeht, hanem az oroszok által megszállt egész területet feladja, még ebből sem következne legkevésbé sem, hogy minden nehézség elháríthatott.

Román lapszemle.

Brassó, 1885. április 17.

A brassói »Gazeta« szerkesztője, az erdélyrészi magyar közmívelődési egyesület alakuló gyűlését tegnapi 75. számának vezércikkében »legujabb kolozsvári komédiának« nevezi. Szerinte a szónokok dagályos szavakban, száraz szónoklatokban rajzolták ama veszélyt, mely a magyarokat az együtt lakó békés szászok és románok részéről fenyegeti. A nagy száműzöttet megjelenezték, a nem magyarokat gyanúsították és rágalmazták, ebből állott Erdély volt fővárosában a zsidó-örmény magyar korszakot alkotó fecsegés tartalma — cuprinsulü epocalei bálábárieli jidano-arméno-maghiare. Azt is hiszi, hogy most már maguk a magyar lapok sem tudják igazolni a nagy-szerű tüntetést, melyet a kolozsváriak az együtt lakó nem magyarok ellen rendeztek; nem képesek megokolni ezt az ellenséges (?) és megfontolatlan (?) eljárást. Tizenhét éve annak, hogy Erdélynek Magyarországgal való fuzióját kimondották, ez óta a magyaroké a hatalom. A pesti kormány azt tette, a mit akart, ezzel az országgal; az országgyűlés kezére bízta ezt, senki sem ellenőrizte, mert szenvedését senki sem ismerte. Az erdélyi magyarok*) mindnyájan zsiros állomá-

*) Románok persze nem kaptak... Ismer-e valaki román hivatalnokot bár csak itt Brassóban? Oh az a »Gazeta« még is csintalan!

sokat s megbízóleveleket kaptak cserében mameluki szolgálataikért, melyeket a kormánynak tettek. Egy rakás törvény alkottatott az ő javukra, élén a birtokszabályozó törvénnyel, mely fegyvert ad kezükbe, hogy a román parasztot birtokától elejtsék. A románok és szászok szabadságának köre mind inkább összehorizottatott. A nemzetiségi törvények egyetlen szakasza végre nem hajtott, hogy a magyarok csendeslen legyenek. Önkény és legszemérméletlenebb erőszak uralkodik évek óta a legtöbb megyében, a legembertelebb (?) rémuralmat — terrorizmulü célú mai cumplittü — gyakorolják a nagyok és kicsinyek a román írás tudók, papok és világiak ellen. Főleg a román néppel szemben van hirdelve az állam védelmének álarca alatt a nemzetiségünk elleni megsemmisítő háború. Tehát minden az erdélyi magyarok akarata szerint történt.

S ime 17 évi magyar uralom után a magyar sajtó és azok, kik azt követelik, hogy a magyar társadalmat képviselik, zajt ütnek, hogy az erdélyi magyarok megvannak támadva, veszélyeztetve, tehát védeni kell magukat.

Hol van az unio nagy haszna,**) ha az erdélyi magyarok 17 évi magyar uralom után sem látják nemzetiségüket biztosítva?

Igy ömleng a »Gazeta« vezércikke s végén felkiált: »Reméljük, hogy végre megértik azok is, kik mindig békére intettek a magyarokkal, hogy a kibékülés lehetetlen.«

Kérjük a t. collégát ne keseredjék el ilyen rettenetesen. Hiszen az erdélyrészi románságnak 15 év óta van népművelődési egyesülete, Albina-nevű bankja; de mi ezeket sohasem használtuk fel arra, hogy lehetetlennek hirdessük a nem magyarajku, de magyar honpolgártársainkkal a békés együttélést. Lám a kis román királyság az orosz és török birodalmakban lakó románajkuak támogatására is állított társadalmi uton román egyesületeket s még a miatt sem veszett el a világ!

«A magyarok azzal sem elégednek meg, hogy Erdélyt kormányozzák, megakarják hódítani a magyarság számára. Ime az ok, mi miatt az unio maig sincs végrehajtva; ime miért van az erdélyi román választójogától megfosztva.

Ezen és még több ime után így végzi a »Gazeta.«

«Most már rajtunk a sor, hogy gyors intézkedéseket tegyünk, hogy azok bolond támadását visszaverjük, a kik nyelvünk, nemzetiségünk várcsát meghódítani merészlik. Legyünk erősek és erős hitűek, mert szent harcot kell harcolnunk és a győzelem azoké leend, a kik az igazság lobogója alatt mennek előre.»

A mint ezen beszédből kitetszik, a »Gazeta« szerkesztőjének rettenetes harc vágya kerekedett; egy felől komédiának nevezi a kolozsvári gyűlést, más felől szeretne megütközni, ha ellenséget talál. Biztosítjuk a »Gazeta« szerkesztőjét, hogy ellenséget nem fog találni és így csak is a levegőbe fog, mint eddig, úgy ezután is pufogatni. Az erdélyrészi magyarságnak fontosabb feladata van, hogy sem a román nyelv és nemzetiség várcsát ostromolja. Ne rémüljön meg s ne rémitse olvasóit a béka meséjével sem. Megfogunk tenni mindent nemzeti nyelvünk védelmére erősítésére. Ott kezdjük, a hol önök kezdték az Assotiatuneával, a román színház alap gyűjtésével és az Albina bankkal már 1870-ben.

Csend és béke lehet e miatt az erdélyi részekben magyar, német és románajku honpolgárok között. Önöknek és a szászoknak sok és jelentékeny közmívelődési alapjuk van, ezek nem szurják a mi szemeinket. Arra törekedünk, hogy legyen nekünk is. Lehet-e ez ok a közcsend és béke megzavarására józan észszel? Nem tartjuk eszélyesnek a a vészharang kötelében való kapaszkodást, a nem magyarajkuak rémitését a nagy és dagályos szónoklatokat — vorbe late si umflate — hogy saját szavaival éljünk. Élmi, mivelődni akarunk s ha emiatt azt hirdetik, hogy a béke és csend meg fog zavartatni hazarészünkben; az idő kifogja gyógyítani ebből a betegségből mindazokat az erdélyrészi szász és román hírlapírókat, kik most fejüket elvesztették. «Az idő a legjobb orvos,» mondja a magyar példabeszéd. Szívűből kívánjuk, hogy mielőbb meggyógyítsa őket mániájukból ez a legjobb orvos.

Mi pedig, miután derék képviselőink Kolozsvárról hazatértek, üdvözlöjük őket szívűnk mélyéből és az erdélyrészi magyar közmívelődési egyesület brassómegyei fiók egyesületének megalapítását tartjuk hazafias kötelességűnknek.

Czenkalji.

**) Az unio egyoldalú, az uniónak hol van a haszna? Hát csak meg lesz valahol pl., hogy az erdélyrészi és magyarhoni gr. kel. papok, világiak minden évben N.-Szebenben zsinatot tarthatnak, egyházi ügyeiket közösen rendezhetik.

Kereskedelmi forgalmunk Romániával.

Az 1884. évi forgalomról consuli jelentések nyomán az alábbi érdekes adatokat közölhetjük.

A lefolyt év üzleti tekintetében a lehető legkedvezőtlenebb volt. A gabnaárak az amerikai és indiai gabona fokozott versenye következtében annyira csökkentek, hogy az itteni termelők alig kapták meg az előállítás költségeit. Kezdetben ugyan a termelők az eladásnál tartózkodók voltak, de miután magtáraik tul voltak tömve, kénytelenek voltak készleteiket a legolcsóbb áron is eladni.

A kiviteli kereskedelem fejlődésének nagy akadályát képezte a monarchiánk részéről a marhák bevitelére nézve elrendelt határzár. Főlemlítendő még, hogy a nagyon korán beállott fagy következtében a dunai hajózást be kellett szüntetni, mi a mezőgazdákra annál súlyosabban hatott, mivel az aratás a tartós esős időjárás következtében csak későn volt befejezhető.

Sajnos körülmény volt az is, hogy az összes román piacokat, így a turn-severinit is, a kereskedelmi ügynökök és utazók tömegesen keresték fel, a kik előadásait minden áron és minden feltételek mellett eszközölték és a hitel nyújtásában semmi óvatossággal sem jártak el, s így az itteni bizományosok visszaéléseit részben maguk idézték elő. Csaknem hihetetlen, hogy a bizományi üzlet czimén mily visszaéléseket követettek el oly emberek által, kik sem írni, sem olvasni nem tudnak. Tény, hogy ezen könnyelmű eljárás következtében a külföld bizalma megingott és csak erélyes intézkedés után remélhető, hogy ez üzelmeknek vége szakíttassék, s erre nézve a múlt évben törvényesen behozott azon kényszer, hogy bizományosok és szállítók megbízóiknak megbízó levelét bemutatni és letéteményezni tartoznak, nem elégséges. Ellenben a kereskedelmi kamarák Ausztriában és Magyarországon, egyetértőleg a consuli hivatalokkal, a kereskedelemnek kiváló szolgálatokat tehetnének, ha egy tudakozódási osztályt állítnának fel.

Az üzleti pangásnak előidézéséhez nagyban hozzájárult az arany-ágó rohamos emelkedése. A bukaresti jegyzések szerint az arany-ágó májusban $3\frac{1}{2}$ —4%, júniusban 4—5%, augusztushoz 6— $6\frac{1}{2}$ % október végén már $7\frac{3}{4}$ %—8% s december kezdetén 12, végén pedig 14—15% volt, míg Turn-Severinben az ágó 1— $1\frac{1}{2}$ százalékkal magasabb volt a bukarestinél. Hogy ily körülmények közt a fizetések mindig nehezebben voltak teljesíthetők, könnyen felfogható. A múlt év végén és folyó év kezdetén ennek következtében az aggodalom általános volt. A legjobb nevű czégek kénytelenek voltak, miután pénzt nem tudtak előteremteni, fizetési határidejük meghosszabbításához folyamodni és miután Turn-Severinben pénzintézet vagy bankház nincs, a kereskedő egészen az üzérkedők önkényére volt utalva; mindamellett a dolgok állásáról jól értesült külföldi megbízók utasainak volt köszönhető, hogy bukásuk és egyezkedések Turn-Severinben elkerülhetők voltak, mely sorstól Románia többi kereskedelmi piacai meg nem menekülhettek. Midőn pedig híre terjedt, hogy a kormány a beviteli vámkat aranyban szándékozik szedni, a kereskedők rémülete még nagyobbá vált és számtalan kérvény nyújtatott be a miniszteriumhoz e terv elejtése végett.

A mezőgazdaság és kereskedelem kedvezőtlen helyzete folytán mind általánosabban kezdtek felismerni, hogy úgy a kormány, mint a társadalom nagyobb figyelmet lesz kénytelen a közgazdasági viszonyok fejlesztésére fordítani, hogy az ország a válságtól megóvassék. E törekvés kifejezést is nyert az újonnan megválasztott országgyűlésen, melynek tárgyalásai az általános hangulatot híven visszatükrözik. A mezőgazdasági és kereskedelmi kérdéseket tárgyaló törvényjavaslatoknak egész sorozata terjesztetett az országgyűlés elé s rendeleti uton is több irányban történt intézkedés a közgazdasági viszonyok javítása iránt. Az 1884. évben azonban az országgyűlésen csakis a méterrendszer behozataláról szóló törvény tárgyalása fejeztetett be.

(Vége következik.)

Egyletek.

Erdélyi magyar közművelődési egyesület.

(Folytatás.)

VI. Tagok jogai és kötelességei.

7. §. A tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagok tanácskozás, indítványozás és választás jogával bírnak a közgyűléseken. Az összes tagok élvezik az egyesület által nyitandó kedvezményeket.

8. §. Minden tag köteles az időnként kiadandó utasítások hí megőrzésére, egyleti tagok gyűjtésére; magánjogi kötelezéssel elfogadja az egyesület alapszabályait s a tagsági díj nem fizetése a késedelmi kamatok megtérítésével együtt alávetette magát bármely eljárás-, illetőleg közszéki bíróság illetőségének. Rendes.

tag elhalálozásaakor az évi mulasztást netáni más hátralékokkal együtt, örökösei fizetik.

VII. A tagsági jog megszűnése.

9. §. Megszűnik a tagsági jog a) halállal, b) a kötelezettség utolsó évének lejártával, ha az illető tag kilépését legalább egy félévvel előbb írásbelileg bejelentette. Ellenkező esetben a tagsági kötelezettség egy további ciklusra megújítottan tekintetik. Az igazgató-választmány jogosult oly tagokat mindig kizárni, kik a czél ártalmára vannak. Kizártak a közgyűléshez föllebbezhetnek.

VIII. Az egyesület szervezete.

10. §. Az egyesület ügyeit intézik: a) a közgyűlés; b) az igazgató választmány; c) a tisztikar; d) a vidéki választmányok.

IX. A közgyűlés.

11. §. Rendes közgyűlés évenként valamelyik tavaszi hónapban, sorban az egyes vidéki választmányok székhelyén tartatik. Az időt az igazgató választmány a helyet — esetleg meghívás következtében — a megelőző közgyűlés határozza meg. Rendkívüli közgyűlést az igazgató-választmány határozatára, 15 napi hirdetés s a napirend közlése mellett csak Kolozsvárt tarthatni. A közgyűlésen, mely szükség esetén zártgyűléssé alakulhat, szólás és szavazás jogával a tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagok bírnak s más nyelven mint az egyesületen felszólalni nem szabad. Érvényes határozat hozatalára legalább is 30 tagnak jelenléte szükséges; ha ennyi tag nincs jelen, ugyanazon tárgysorozat kitételével a szabályszerűen összehívott második közgyűlés a jelenlevők számára való tekintet nélkül határoz. Minden tagnak csak egy szavazata van.

12. §. A közgyűlés tárgyai: a) tisztikar és az igazgató választmány jelentései és indítványai; b) az évi költségvetés megállapítása és a megelőző évi zárszámadásra vonatkozó számvizsgáló jelentések meghallgatása, elfogadása és a felmentvény megadása; c) határozathozatal, a vidéki választmányok jelentései fölött; d) az egyesület tisztviselőinek s a két tagból álló számvizsgáló bizottságnak megválasztása e) egyesek önálló indítványai, melyek az igazgató választmányhoz a közgyűlés előtt legalább 8 nappal írásban benyújtattak; f) az ügykezelési szabályok megállapítása s az alapszabályok megváltoztatása, módosítása, esetleg az egyet felosztása fölötti határozathozatal.

(Vége következik.)

Tanügy.

A brassai áll. ipariskola igazgatósága következő felhívást küldötte el a helybeli iparos mesterekhez:

„Vonatközassal az ipartörvény 67. szakaszára, valamint nagyméltóságu vallás- és közoktatási miniszter urnak 27496—1884. számú rendeletével kiadott ipariskolai szervezeti szabályzat 18. szakaszára, melyek értelmében »oly tanoncz, kinek rajz- írásbeli és kézimunkai dolgozatai a közvizsgálaton kitéve nem lennének, iskolai bizonyítványát ki nem kaphatja«: állami ipariskolánkban azon tanonczok munkáiból, kik az 1886-ik év június 30-a előtt felszabadulnak, valamint a kik a kiállításra önként vállalkoznak, a f. évi június 7-én tartandó közvizsgálat alkalmával az iskola helyiségében munkakiállítás rendeztetik.

Minthogy — mint fentebb is érintők — a kiállításra való részvétel nélkül iskolai bizonyítványt, e nélkül pedig munkakönyvet ma már egy tanoncz sem kaphat s így mint segéd munkát sehol sem találhat: tisztelettel hívjuk fel uraságot, hogy a mennyiben tanonczának előbbmenetelét megakadályozni nem akarja, őt a kiállítandó munkához szükséges munkaanyaggal, a szükséges idő megadásával és atyai tanácsaival támogatni sziveskedjék, hogy így a törvényszabta követelményeknek megfelelhessen. A kiállítandó munkát a szabás kivételével teljesen a tanoncznak kell készítenie. S minthogy a legügyesebb munkások némi jutalomban fognak részesülni, felkérjük uraságot a szigorú ellenőrzésre is annyival inkább, mert oly munkák, melyekben a tanoncznak segédek vagy magok a mesterek segédkeztek, a jutalmazásból teljesen ki vannak zárva. A kiállítás végeztével a munkák a tanonczok rendelkezésére bocsáttatnak, vagy még annak folyama alatt eladhatók, s így a befektetett tőke azonnal visszakapható.

A kiállítandó munkák f. évi május hó 20-ig az ipariskola igazgatójához beszállítandók.

Brassó, 1884. április hó 15-én.

*Az állami ipariskola igazgatósága.**

Szinészet.

Bizonyos — nem épen kellemes — benyomással várta a brassai közönség a színi előadások megkezdését, mely bizony nagyon megpróbálta a közönség türel-

mét, a mi már-már azon közmondást idézte elő, hogy »hosszu betegségnek halál a vége.«

Mindazonáltal azonban beköszöntött f. hó 19-én Jáni-Borsodi színigazgatók társulata, mely ugyanekkor zsumolt házbán, ritka hálados közönség előtt játszott.

Szinre került »Üdvöske« czimű operette Durn és Chivot-tól.

Nem akarunk az első előadás után egyáltalában kritikába bocsátkozni, nem akarván igazságtalan lenni bárkivel szemben, mert az utazás fáradalmi és egyebek pihenést igényelnének, holott a társulat d. e. érkezett és este már előadást tartott.

A darabban főszerep Jáni igazgatónak jutott, a ki jó erő, de ma oly túlzásokba ragadtatta magát, melyek játékának nincsenek előnyére, műértő közönségünket pedig ki nem elégítik s nem vonzzák. Brassó magyarsága műértő és viszonyaihoz képest igényekkel bíró publikum.

Az első előadás után csak annyit akarunk mondani: a társulatnak vannak jó erői, mint többek között Tolnay Hermin, Viháry, Jáni és Nógrádi.

A darab jól volt betanulva; csak kár, hogy a férfikar kissé gyenge volt az este. Reméljük azonban, hogy e hiányok ezután nem lesznek észlelhetők többé s ezt ajánljuk Jáni igazgatónak s Borsodi-művezetőnek. Hinni akarjuk, hogy minden törekvésük oda irányuland, hogy a város és vidék magyar közönségének igényeit kielégíthessék, a mi semmi esetre sem lesz kárukra.

Egyes helyeken a közönség zajosan kapesolt, általában pedig igen hálados volt. (?)

Rendőri jelentés.

Márczius hónapja nem oly gazdag rendőri eseményekben, mint elődei; de mindazonáltal, tudósítói kötelességünkől kifolyólag, ezen kevésről is értesítünk.

Igy első sorban azon tolvaj, a ki márczius 8-áról 9-ikre virradó éjjel Borsos György ó-brassói mézárónál betört s onnan egy ezüst órát lánczczal, egy férfibundát, nadrágot, nagy mennyiségű hust és kolbászt elcsent, került kézre Alicesity Tamás (Zomborból) személyében, a ki tettét bevallván, a büntető toszéknek átadatott. Ép így átadatott a törvényszéknek Bolland János kereskedőnél alkalmazásban volt Soós Trézsi, a ki gazdájától 4 kendőt, egy pár korcsolyát stb. lopott. Egy korábbi rendőri jelentésben említés volt téve, hogy a rendőrség a foglalkozás nélküli Papp Károly nevű kőmives legényt, a ki feltűnő költségeket tett és egyáltalában igen feltűnő életmódot folytat, gyanúsítja, hogy a pénzt nem becsületes uton szerezte. E feltevés helyesnek bizonyult, mert nevezett váltóhamisítás miatt jelenleg vizsgálati fogságban van. Márczius 4-én éjjel 11 órakor helybeli kereskedő Kinn Károly, zárt kapu mellett saját előszobájában találta Szánta szakaszvezetőt a 2 gyalogezredtől. Hogy mit keresett ez ily késő éjjeli órában egy magánlakásban, azt kideríteni a vizsgálat lesz hivatva.

Azon eléggé nem kárhoztatható visszaélés, hogy a közönség a fellegvári sétány pázsitját és lejtőit letápossa és megrongálja, nemkülömben a helyet minden lehető módon tisztítalanítja, arra indította a helybeli katonai parancsnokságot, hogy a városkapitányságot átiratilag megkeresse az iránt, »értesítene a város közönségét arról, hogy mindaz, a ki az utról vagy lépcsőkről félrelép, befog kísértetni.«

Ámbár mi azon véleményen vagyunk, hogy a t. katonai parancsnokság a fennálló törvények szerint nincs feljogosítva polgári egyének elfogatására, hanem tartozik a vétkes ellen az illetékes polgári hatóságnál jelentést tenni, mindazon által felkérik a t. közönség a fellegvári sétány pázsitjára és lejtőire nem lépni, hogy minden kellemetlenség kikerültessek.

Azon körülmény, hogy néhány nap előtt egy dühös kutya egy embert és négy kutyát megmarta, arra indította a város-kapitányságot, hogy elrendelje, miszerint a város határában minden kutya szájkosárral látandó el. Egy eljárás, mely a fennforgó esetben teljes jogosultságát fogja lelteni*).

Hogy a helybeli cselédség az erénynek nem igen hódol, azt a városkapitányság legjobban tudja, de azért nem oszthatja a t. cs. k. katonai parancsnokság azon nézetet, hogy a legtöbb esetben »a nőcselédek izgató, illetelen viseletök, nemkülömben a katonaság iránti szemérmetlen tolokodásuk által okozói az erkölcsiség elleni gyakori kihágásoknak,« mert ezen felfogás szerint ok és hatás el volna tévesztve.

Hogy a szolgálattól ment legénység esténként nem mindég ártatlan szándékkal sétál a városhan, hanem a kutak és kapuk előtti csábításoknak nem nehezen áll el-

*) Nagyon is szükséges intézkedés, köszönettel tartozunk érte. Szerk.

lent, az megvitathatatlan tény, Potiphar és József féle jeleneket különben még nem ismerünk; de azért mégis tanácsoljuk a cselédtartó közönségnek, hogy cselédjeiket szigorubban felügyeljék és azoknak a kutakon vagy az utcákon való ácsorgást eltiltsák.

Az utóbbi időben az ipariskola hazatérő növendékei is kísérleteket tettek láрма és verekedés által a köznyugalmat zavarni s tényleg, néhány zavargó el is fogatott s ezek között egy tanoncz, a ki azzal gyanúsítottatik, hogy mesterétől egy nem megvetendő pénzösszeget lopott el.

A husvétvasárnap éjjel a városban és környékén foganatosított razzia azon örvendetes eredményre vezetett, hogy sikerült nyolcz foglalkozás nélküli csavargó egyént elfogni, a kik azután szülővárosukba tolonczoltattak.

Megemliténdő e helyen, hogy a városi büntetőszabályzat áthágásáért ez év első negyedében 107 frt. 50 kr. folyt be a szegény alapra; ép így ezen negyedben 563 erdőpusztítási eset tárgyalattott le, a melyekért 549 frt. 18 kr. erdőkártérítés fizettetett le.

Végül a városi rendőri-bejelentési hivatalnak márczius havi jelentéséből közöljük következőket: Márczius hóban következő bejelentések történtek. Állandó ittartózkodásra jelentkezett 24 fél; lakásváltoztatás jelentetett be 235; iparossegéd-bejelentés történt 111, míg távozást jelentett be 103; tanoncz jelentetett be 15, távozást 28; tanuló jelentetett be 10, távozást 28; — cselédbejelentés 488, távozás 240. — Időnként Brassóban dolgozó napszámos bejelentetett 12, távozásra 11. — Magánházakba és vendéglőkbe betért idegen utazó jelentkezett 507, távozásra 476. A kórházból történt 50 érkezési és 54 távozási bejelentés. A fogház, járásbírság és megye részéről bejelentetett 51 érkező és 52 távozó fegyencz. A városkapitányság részéről pedig bejelentett 5 nő és 2 férfi toloncz.

A lelkészi hivatalok részéről bejelentett 79 születés és nyolczvan halálozás.

E szerint az összes bejelentések száma a lefolyt hóban 2661, — tudakozódás történt 389. — A bejelentési törvény áthágása miatt büntetve lett 48 fél.

Helyi és vidéki hírek.

Kinevezés. Lovag Graef Ede lovassági tábornokot Ő felsége a 67-ik eperjesi sorgealozezred tulajdonosává nevezte ki. Üdvözljük városunk jeles szülöttjét!

Színészet. E héten következő szindarabok kerülnek Jáni-Borsodi színtársulatánál előadásra: Kedden „Bozóti Mártha,” Csiki Gergelytől; szinmű 3 felv. Szerdán: „Csókon szerzett vőlegény” énekes bohózat Szigeti Józseftől. Csőtörtőkön: „Váljunk el” francia vigjáték ifj Dumas Sándortól; Szombaton: „Fauszt” nagy operette fényes kiállítással és Vasárnap „Arany ember” Jókaitól. Ezen előadások — az „Arany ember” kivételével — bérletelőadások.

Fényes esküvő. Radvánszky Béla báró zólyomi főispán f. hó 18-án d. e. 11 órakor vezette oltárhoz Tisza miniszterelnök bájos leányát, Paula kisasszonyt. Az esketési szertartást fényes segédlettel Szász Károly ref. püspök végezte. Áldás legyen a boldog frigyen!

Telefon Budapest és Bécs között. A Vécsey által javított mikrotelefonon Budapest és Bécs között mult vasárnap éjjel Koller Lajos budapesti távirdai főigazgató kísérleteket tett. A kísérletek, melyek 9-től éjjelig tartottak, kielégítőleg sikerültek, s a beszélgetők néha egészen jól értették egymást.

Öngyilkosság. Veresmart községében f. hó 10-én este egy odaváló román lakos felakasztotta magát. Hosszas fekvő beteg lévén, hozzátartozói a szobának ágya felett lévő gerendájába egy kötelet erősítettek meg, hogy annak segítségével felkelhessen. Ezzel a kötéllal akasztotta fel magát emberünk, kit 20-án reggel térden állva-persze függve a kötél-en-találtak ágyában.

140 égő ház. Egy cernovitz-i sürgöny szerint Wisznitz kereskedelmi város 18-ka óta lángokban van. 140 ház földig leégett. Mentésre gondolni sem lehetett. A leégették nyomora leirhatatlan. A kerületi kapitányság, a postahivatal és a rabbi háza sértetlenül maradtak. A lakosok száma 6 ezerre rug.

Ez is adóbevallás. Bolond az eset, de megesett. X. adófélügyelőségénél egy jövedelem bevalló iven a következő sorok voltak olvashatók: „Aszt hiszik asz urak, hogy a kovácság ojan könnyű, mint az irás, vagy a doktorság, tesszen csak gyüni próbálni a lovat vasalni, a ló nem kisaszony mer rug, nem hagygya magát simogatni, aszt asz urak nem tугyák, egyik ló vemhes, másik nem, azér tугyenek rám adót, de hunczut gaz embör lögyek, ha fizetők! Kovács Jozep kovácsmestör.”

Árvíz Sopronmegyében. A „Sopron” írja, hogy f. hó 12-én d. u. 5 órakor a Rába árja kilépettmedréről. Három napig küzdöttek az emberek a töltéseken, de ennek daczára a víz a szent-andrási határban mintegy negyven öl hosszúságban átszakította a töltéseket. Ápril 14-én reggel 9—10 óra közt pedig a sobori határban tett 20—30 méternyi szakítást. Sobor egészen víz alatt van, s a szent-andrási, egyedi, árpási, bodenhelyi, szóváthi, bágyogi és dőri határoknak is nagy részük. Soboron a víz a házakba is bement.

A hiány. Két barátnő beszélget egymással. „Ugyan Teréz, hát mi kifogásod van neked férjed ellen? Hiszen egyedül csak neked él, még barátja sincs.” — „Ah, istenem, hiszen épen ez a baj.”

Irodalom.

A „Gondúzó” 30. számának tartalma: „Az új főispán” regény, Tolnai Lajostól; „Kételyek,” költemény Prém Józseftől; „A sakktabla bölcsesége,” Ötvös Adolf-tól; „A végzet,” regény, Margitay Dezsőtől; „Mikor Gyuri bácsit elfogták,” vig történet Szini Pétertől; „Székely támad. székely bánja,” történeti regény, P. Szathmáry Károlytól; „A gránátköves asszony,” Mar-litt É. legújabb regénye, fordította Mártonffy Frigyes. Kastély és templom, költemény Varsány Gyulától; A végzetes levél, humoreszk. Ezeket követi a boríték érdekes tartalma, u. m.: A magyar gazdasszony, vegyesek, talányok, talányfejtők és szerkesztői posta. A minden vasárnap megjelenő „Gondúzó” előfizetési ára: negyedévre 1 frt. 50 kr. Az előfizetési pénzek Székely Aladár kiadó tulajdonoshoz küldendők: Budapest, VII. ker., dobuteza 14.

Brassai piaczi árfolyam.			
Brassó, 1885 április hó 21-én.			
Román papírpénz à 20 frankos	8.70 vétel	8.72 eladás.	
„ ezüstpénz à 20 „	8.60 „	8.65 „	
Napoleon d'or (aranypénz) . . .	9.86 „	9.90 „	
Török lira	11.18 „	11.22 „	
Orosz imperial	10.16 „	10.20 „	
Arany	5.82 „	5.86 „	
Orosz papírrubel	121.— „	122.— „	

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**

Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**

H I R D E T M É N Y E K.

== A legjobb borderítő szer. ==

Egy ismert balatonvidéki borkereskedő feltalálta azon **borderítő szert**, mely a legtöröttebb és legzavarosabb bort is **3 nap alatt kristályfénnyé teszi**, a nélkül, hogy a borban utóíz vagy butellázásnál a legcsekélyebb csapadékok hagyná az üvegben. — Ezen szer több pinczében használtatott s nagyobb vendég-lőkben is két év óta a legnagyobb sikerrel használják.

[83] 2—12 5¹⁰-es palaczk ára 2 frt. 30 kr.

Minden üveg használati utasítással küldetik.

Megrendelhető: *Budapest* a „*Munkatárs*” kiadóhivatala útján: IV. ker. Lipót-utca 6. szám, I. emelet 12. ajtó.

Minden bel- és külföldi ásványvizek 1885. évi töltés

a legolcsóbb árak mellett mindig frissen kapható az alulirt gyógyszer-tárban, és pedig:

Rákóczy és Ferencz József keserűviz,
karlsbadi, egeri, emsi, gleichenbergi, giesshübli,
franzensbadi, halli, klauseni, marienbadi, luhatschovitz,
pyrmonthi, seltersi, lipóczi Salvator-víz,
továbbá **karlsbadi só, franzensbadi vasmórsó,** stb. stb.

Jekelius Nándor
gyógyszertára a Remény-hez
Brassóban.

(82 2—3)

Graepel Hugo, MARSHALL SONS & Co. LIMITED

vezérügynöke. BUDAPESTEN, VI. bárány-utca 16. szám (gyár-utca sarkán) ajánlja **gőzmozgonyait és gőzcséplőgépeit,** örlőmalmait, valamint minden egyéb gazdasági gépeit és eszközeit jelentékenyen leszállított árak mellett

A legújabb és kitűnően javított Marshall-féle gőzmozgonyok és cséplőgépek a budapesti országos kiállítás nemzetközi gép-csarnokában, a III. csoportban vannak kiállítva.

420./1885. számhoz.

H I R D E T M É N Y.

[86] 2—2

A nagyméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedésügyi miniszterium az 1885. évi márczius hó 10-én kelt 2310. számú rendeletével a Brassó-új-otói államút 71—94. klm. szakaszán szükségelt út- és partvédelmi munkák vállalat útjani helyreállítását 4051 frt 51 kr. összeg erejéig engedélyezte. — A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1885. évi május hó 6-ik napjának d. e. 10 órájára a háromszék-megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében Sepsi-Szentgyörgyön tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel, azaz 202 frttal ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiával inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Sepsi-Szentgyörgyön, 1885. évi április hó 15-én.

A háromszék-megyei m. kir. építészeti hivatal.

PAPP FERENCZ

butorgyártó

ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe Brassóban, a Czérna- és Nagy-utca sarkán lévő dusan felszerelt

butorraktárát.

Ugyanitt megrendelések mindennemű asztalos és kárpitos munkákra a legjutányosabb áron elfogadtatnak.

Diófa furnirok négyszög láb 3 krért kaphatók.

(7)